

Reconeixement oficial, per decret reial, de l'Institut d'Estudis Catalans

R

EIAL DECRET 3118/1976, de 26 de novembre, pel qual s'atorga reconeixement oficial a l'Institut d'Estudis Catalans (publicat en castellà

al «Boletín Oficial del Estado», amb el número 1.867, el 21 de gener de 1977).

La Diputació Provincial de Barcelona va crear, el divuit de juny de mil nou-cents set, i per iniciativa del qui llavors n'era President, Enric Prat de la Riba, l'Institut d'Estudis Catalans, amb la funció primordial de promoure la investigació científica i, de manera molt principal, la cultura catalana.

La tasca desenvolupada a iniciativa de l'Institut i de les Societats filials que va arribar a constituir ha estat particularment notable. Basta recordar les seves publicacions sobre «Les pintures murals catalanes», «La Catalunya Carolingia», el «Butlletí de Dialectologia Catalana», els «Estudis Romànics», la «Fauna de Catalunya», la «Flora de Catalunya», la «Col·lecció de Cursos de Física i Matemàtica» i, en especial, l'«Anuari de l'Institut d'Estudis Catalans», les «Memòries de la Secció Històrico-Arqueològica», els «Arxius de la Secció de Ciències» i els «Treballs de la Secció de Filosofia i Ciències Socials», moltes de les quals es continuen publicant com un exponent de la seva vitalitat i interès, i que constitueixen la millor expressió de la labor realitzada per les diferents seccions de l'Institut.

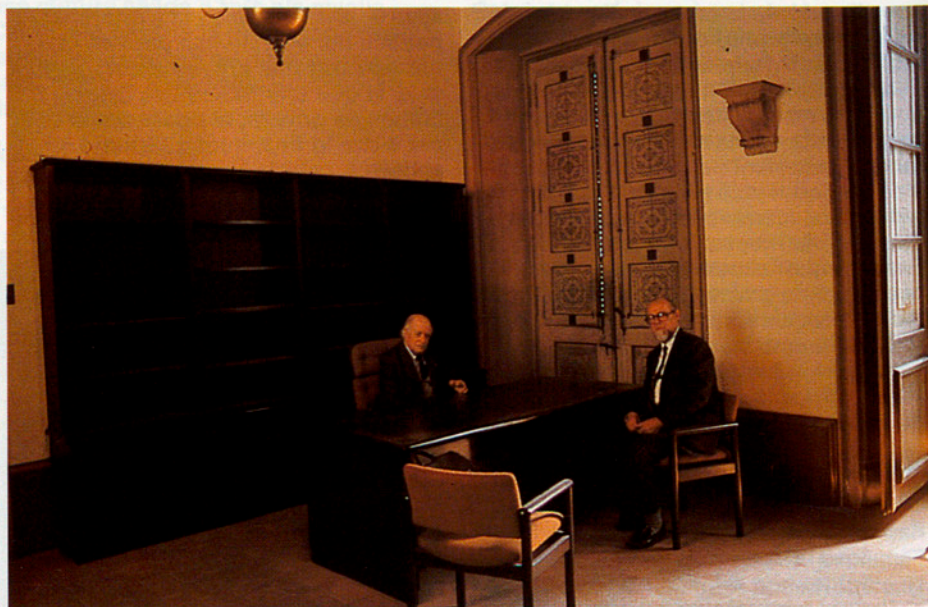
Mereix especial menció, en referir-se a les seves seccions, la Secció Filològica, a la qual es deu la normativa vigent de la llengua

catalana, que va dirigir al seu temps l'insigne Pompeu Fabra i que recolza principalment en l'infatigable treball fet per les Oficines Lexicogràfiques, el Laboratori de Fonètica Experimental i les Oficines de Toponímia i Onomàstica.

L'Institut, per acomplir millor el seu contingut, va crear també una sèrie de serveis, seminaris i laboratoris d'investigació dependents de les seves seccions. Entre ells, i fent referència només als que depenien de la Secció de Ciències, mereixen recordar-se per les seves meritories publicacions l'Institut de Fisiologia, el Servei Geològic i Geogràfic i l'Estació

Aerològica de Catalunya, que després fou el Servei Meteorològic de Catalunya.

A partir de mil nou-cents tretze, i amb la finalitat de fer possible la incorporació de més vastos nuclis d'investigadors a les seves empreses científiques, l'Institut va crear una sèrie de filials, com ara la Societat de Biologia de Barcelona (mil nou-cents tretze), la Societat Catalana de Filosofia (mil nou-cents vint-i-dos), la Societat Catalana de Ciències Físiques, Químiques i Matemàtiques (mil nou-cents trenta-u), la Societat Catalana de Geografia (mil nou-cents trenta-cinc), la Societat Catalana

El nou despatx del secretari general de l'Institut, Ramon Aramon, el qual és acompanyat per Jordi Carbonell, que

compleix actualment les funcions d'adjunt a la Secretaria General de l'IEC. (Fotos: Pere Monés.)

El 26 de novembre de 1976, el rei Joan Carles signà el decret de reconeixement oficial de l'IEC

d'Estudis Històrics (mil nou-cents quaranta-sis), la Societat Catalana d'Estudis Jurídics, Econòmics i Socials (mil nou-cents cinquanta), la Societat Catalana d'Estudis Litúrgics (mil nou-cents seixanta-nou) i la Societat Catalana de Musicologia (mil nou-cents setanta-quatre). D'altra banda, la Institució Catalana d'Història Natural, fundada el mil vuit-cents noranta-nou, també es va convertir, el mil nou-cents quinze, en filial de l'Institut.

El mil nou-cents catorze, l'Institut va donar caràcter públic a la seva biblioteca sota el nom de Biblioteca de Catalunya, que havia de ser regida per un Patronat mixt format per representants de l'Institut, de l'Ajuntament i de la Diputació de Barcelona. Aquesta biblioteca, que ha arribat a constituir el dipòsit bibliogràfic més important de les terres de llengua i cultura catalanes, es troba actualment instal·lada a l'antic Hospital de la Santa Creu i la Casa de Convalescència annexa, un monument les claus del qual va cedir simbòlicament, el mil nou-cents tretze, l'alcalde de Barcelona.

Tot al llarg dels seus quasi setanta anys, l'Institut, que des de mil nou-cents vint-i-dos forma part de la Union Académique Internationale, ha estat un motor viu de la cultura catalana, principalment a nivell superior. En reconeixement de la labor que ha desenvolupat fins ara i com un estimul per a la seva progressió futura i per al seu desenvolupament més ampli i millor, fent realitat a més l'especial desig de sa Majestat el rei Joan Carles I, procedeix reconèixer oficialment l'Institut d'Estudis Catalans i aprovar els Estatuts que serveixen de norma fonamental de les seves activitats.

En virtut d'això, a proposta del Ministre d'Educació i Ciència, i prèvia deliberació del Consell de Ministres en la seva reunió del dia vint-i-sis de novembre de mil nou-cents setanta-sis.

DISPOSO:

Article primer. S'atorga reconeixement oficial de l'Institut d'Estudis Catalans, corporació acadèmica, científica i

cultural, l'àmbit d'actuació del qual s'estendrà a les terres de llengua i cultura catalanes.
Article segon. S'aproven els Estatuts de l'Institut d'Estudis Catalans, el text dels quals es publica com un annex al present Reial Decret.

Donat a Madrid a vint-i-sis de novembre de mil nou-cents setanta-sis.

JOAN CARLES

El Ministre d'Educació i Ciència
AURELIO MENÉNDEZ Y MENÉNDEZ

El nou despatx del president de l'Institut, Joan Ainaud de Lasarte. En el moble, hi ha inscrit el nom de Pau Ferran, el ciutadà barceloní que donà entre altres

els diners per a construir la Casa de Convalescència.

(Fotos: Antonio Espejo.)

L'Institut d'Estudis Catalans és una «corporació acadèmica» i el seu àmbit són «les terres de llengua i cultura catalanes»

ANNEX ESTATUTS DE L'IEC

Article 1r. L'Institut d'Estudis Catalans és una institució acadèmica que té per objecte l'alta investigació científica i principalment la de tots els elements de la cultura catalana.

Article 2n. L'Institut d'Estudis Catalans té la seva seu a la ciutat de Barcelona.

Article 3r. L'Institut d'Estudis Catalans es compon de quatre Seccions: Secció Històrico-Arqueològica, Secció de Ciències, Secció Filològica i Secció de Filosofia i Ciències Socials. En són funcions, d'acord amb les finalitats previstes a l'article primer dels presents Estatuts, les següents:

a) La Secció Històrico-Arqueològica tindrà cura de l'estudi de la Història, de l'Arqueologia, de la Història de l'Art, de la Història Literària, de la Història del Dret i de les disciplines que siguin afins a aquestes.

b) La Secció de Ciències atindrà l'estudi de les Ciències naturals, matemàtiques, físiques i químiques, i de les disciplines afins, com també de la seva aplicació tecnològica.

c) La Secció Filològica s'ocuparà de l'estudi de la llengua catalana en tots els seus aspectes, com també de l'inventari del seu lèxic i la formulació de les seves normes gramaticals.

d) La Secció de Filosofia i Ciències Socials tindrà cura de l'estudi de la Filosofia, del Dret, de l'Economia, de la Sociologia, de la Geografia humana i de les disciplines afins a aquestes.

Article 4t. Cada una de les Seccions de l'Institut d'Estudis Catalans és formada per set membres numeraris, de caràcter vitalici, i pels membres adjunts que les respectives Seccions acordin designar per suplir les absències prolongades o la impossibilitat dels membres numeraris. L'Institut pot designar també un nombre limitat de membres corresponents, que no pot ser superior, per cada Secció, a vint-i-un.

Article 5è. L'Institut d'Estudis Catalans en ple es reuneix en sessió ordinària per resoldre tot allò que es refereixi a la vida col·lectiva de la Corporació, especialment per al nomenament i recepció de nous membres, per a la concessió i

lliurament dels seus premis, per a la formació i distribució dels pressupostos i per a qualsevol altra qüestió d'interès general. L'Institut es reunirà també en sessió plenària extraordinària sempre que les circumstàncies ho aconsellin o a petició d'una Secció.

Article 6è. El govern de la Corporació correspon a un Consell Permanent, format per un President, un Vice-president, un Secretari general i un Tresorer. Aquests càrrecs s'elegeixen en sessió plenària, tenen una durada de dos anys i són reelegibles una sola vegada, tret del de Secretari general, que es perpetu.

Article 7è. Les publicacions de l'Institut d'Estudis Catalans són en llengua catalana. Els autors no catalans, tanmateix, poden usar l'idioma que creguin oportú.

Article 8è. L'Institut d'Estudis Catalans té capacitat jurídica:

a) Per adquirir i posseir béns de tota mena a títol oneros o gratuït, per obligar-se per contracte amb qualsevol persona pública o privada i per exercitar accions conforme a Dret.

b) Per disposar dels seus recursos econòmics de la manera que cregui convenient als fins d'estudi i d'investigació que li són propis, sens

perjudici de complir les condicions relatives a la rendició de comptes que li imposin l'Estat, les Diputacions, els Ajuntaments i d'altres Entitats o particulars que el subvencionin o li facin donatius, pel que fa a l'ús de les quantitats atorgades.

Article 9è. L'Institut d'Estudis Catalans pot també:

a) Formular i modificar el seu Reglament de Règim Interior.

b) Fixar el seu domicili.

c) Crear Subseccions, Societats filials, Seminaris d'estudi i d'investigació, Comissions de treball, etcètera, dins dels límits de la seva missió fundacional i sempre sota la seva superior orientació i representativitat.

Article 10è. L'Institut d'Estudis Catalans podrà elevar al Govern la proposta de reforma dels seus Estatuts, mentre no comporti alteració del que es disposa a l'article primer. Per a això caldrà una majoria de dos terços de membres de la Corporació.

Article 11è. La Biblioteca de Catalunya, fundada per l'Institut d'Estudis Catalans, es regeix per un Patronat, segons el conveni del mes de març de 1931 amb la Diputació i l'Ajuntament de Barcelona.

El jardí penjant de la Casa de Convalescència, que ha estat reconstruït per l'Ajuntament de Barcelona, i té entrada pel primer pis del claustre i pel despatx del secretari general (porta al centre de la foto).

L'edifici que es veu a l'esquerra (separat de la Casa de Convalescència pel carrer Egipcíaques) és el «Centro Superior de Investigaciones Científicas».

(Foto: Pere Monés.)

Darrers retocs al sostre renovat del primer pis del claustre (juny 1982), que abans era de guix, i l'arquitecte de la Diputació responsable de la renovació, Jordi Querol: «tot nou però respectat mil·limètricament com era, i per això hem realitzat un treball minuciós, que compensa molt, ja que un edifici motivat pels criteris de l'estètica ha resultat ser alhora un monument a l'estètica». (Fotos: Pere Monés.)

Entrem al segon i darrer pis de la Casa de Convalescència. Les Oficines Lexicogràfiques, que contenen milers de fitxes, al mateix lloc on eren als anys 30, i –amb una taula central, estanteries, i una taula junt a la finestra– el despatx on treballà Pompeu Fabra, en el marc de la Secció Filològica, i les seves Oficines Lexicogràfiques, els anys 30. Durant la guerra –Fabra i altres hi treballaren fins a la fi de la guerra i alguns fins i tot hi continuaren mig tolerats fins l'any 1940 per concessió de l'aleshores president de la Diputació Comte del Montseny– una bomba arrencà el balcó que es troba darrera la finestra. Aquestes són les dues úniques sales del segon pis que utilitzà l'IEC durant els anys 30. (Fotos: Pere Monés.)

L'Institut d'Estudis Catalans és una «corporació acadèmica» i el seu àmbit són «les terres de llengua i cultura catalanes».

Passadís en les dues ales que abans eren golfes de la Casa de Convalescència, que no utilitzà l'IEC durant els anys 30, i que en el segon pis de la Casa formen els elements més interessants, des del punt de vista arquitectònic, de la renovació. Es tracta de la zona on hi ha més sales i despatxos, que en part seran dedicats a reunions i treballs de les Societats filials de l'Institut. (Fotos: Pere Monés)

Dues sales del segon pis, per a reunions de tot tipus. En total, l'IEC ocuparà unes trenta estances noves, renovades, en tota la Casa de Convalescència, a la planta baixa i als dos pisos que la componen. (Fotos: Pere Monés)

El sostre del segon pis és d'una gran bellesa arquitectònica i ha estat renovat tal com era, segons el principi general seguit de reutilització d'un espai usant els elements existents. La reconstrucció de les encavallades i la multiplicitat de

diferents formats i posicions de la fusta tenen un caràcter d'originalitat extraordinari, mostrant com la Casa de Convalescència fou estèticament molt pensada, criteri que s'ha seguit literalment en el procés de renovació. A

fi d'evitar les humitats, s'han posat noves teules especials i per prevenir els tèrmits, en un edifici on la fusta és element essencial, s'ha aplicat a tota la Casa de Convalescència un tractament antixilofag, d'una durada de deu anys.